

**MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU
ČESKÉ REPUBLIKY**

**Metodický pokyn systému varovných signálů „RED FLAGS“
pro Národní plán obnovy na období 2021–2026**

Verze 2.0

s účinností od 11. 5. 2022

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR

Odbor koordinace Národního plánu obnovy

Politických vězňů 20

112 49 Praha 1

E-mail: npo@mpo.cz

OBSAH

PŘEHLED VERZÍ METODICKÉHO POKYNU.....	4
ÚVOD	5
1 DEFINICE POJMŮ	6
2 ZÁKLADNÍ PRINCIPY SYSTÉMU VAROVNÝCH SIGNÁLŮ „RED FLAGS“	6
2.1 Varovné signály	6
2.2 Systém varovných signálů „RED FLAGS“ v rámci provádění NPO	6
3 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ.....	8
3.1 Vybraná související legislativa EU.....	8
3.2 Přehled vybraných zákonů ČR	9
4 PRINCIPY PRO IMPLEMENTACI	10
4.1 Obecné principy.....	10
4.2 Analýza a řízení rizik ve vztahu k systému „RED FLAGS“	11
4.3 Kontrolní systém.....	12
4.4 Principy pro zajištění transparentnosti při poskytování podpor	13
4.4.1 Zápis skutečných majitelů (žadatele) v evidenci skutečných majitelů	13
4.4.2 Evidence přidělených podpor a souvisejících údajů dle čl. 22 Nařízení RRF	14
5 PRINCIPY VEDOUcí K OCHRANĚ FINANČNÍCH ZÁJMŮ UNIE	14
5.1 Komplementarita financování a principy pro vyloučení rizika dvojího financování	14
5.2 Principy pro vyloučení rizika střetu zájmů.....	17
5.2.1 Střet zájmů u osoby žadatele (dle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů)	17
5.2.2 Střet zájmů u finančních nástrojů.....	19
5.2.3 Střet zájmů u osoby dodavatele	20
5.2.4 Střet zájmů mezi dodavatelem a zadavatelem	20
5.2.5 Střet zájmů na úrovni implementační struktury (dle čl. 61 Finančního nařízení)	20
5.3 Principy pro vyloučení rizika podvodů a korupce.....	22
6 PRINCIPY SLEDOVÁNÍ A KONTROLY ZPŮSOBILOSTI VÝDAJŮ NA ÚROVNI OPERACE	25
6.1 Věcná způsobilost výdajů a jejich přiměřenost	26
6.2 Časová způsobilost výdajů.....	26
6.3 Vykazování výdajů	27
7 ZKRATKY.....	27

PŘEHLED VERZÍ METODICKÉHO POKYNU

Verze	Datum účinnosti
1.0 - Metodický pokyn systému varovných signálů „RED FLAGS“ pro Národní plán obnovy na období 2021–2026	1. 2. 2022
2.0 - Metodický pokyn systému varovných signálů „RED FLAGS“ pro Národní plán obnovy na období 2021–2026	11. 5. 2022

ÚVOD

Tento Metodický pokyn nabývá účinnosti na základě schválení ŘV NPO a je závazný pro:

- 1) MPO-DU,
- 2) MF,
- 3) Členy ŘV NPO,
- 4) VK a SI zapojené do NPO.

Mezi jednotlivými aktualizacemi MP mohou být v urgentních případech vydávána metodická stanoviska MPO-DU, která jsou pro VK a SI závazná. Metodická stanoviska budou v následující aktualizaci zapracována do textu MP. V případě, že je v některých specifických a odůvodnitelných případech nutné postupovat způsobem odlišným od ustanovení MP, rozhoduje o udělení výjimky ŘV NPO na základě návrhu VK, který odpovídá za příslušnou komponentu.

Nařízení RRF stanovuje mimo jiné i pravidla pro poskytování podpory. Další uváděné články tohoto Nařízení RRF stanovují nepřekročitelný rámec pro provádění Nástroje, který je základem pro tento Metodický pokyn.

- **Čl. 5 - Horizontální zásady**, který stanovuje:

- podpora z Nástroje nesmí, až na řádně odůvodněné případy nahrazovat opakující se výdaje rozpočtu členského státu;
- z Nástroje se podporují pouze reformy/investice, které dodržují zásadu „významně nepoškozovat“ (DNSH princip).

- **Čl. 9 – Adicionalita a doplňkové financování**, který stanovuje:

- reformy a investice podpořené z Nástroje mohou obdržet podporu z jiných programů a nástrojů Unie za předpokladu, že nepokrývá stejné výdaje (dvojitý financování).

- **Čl. 22 – Ochrana finančních zájmů Unie**, který stanovuje:

- povinnost členského státu přijmout opatření k ochraně finančních zájmů Unie, zejména pokud jde o předcházení podvodům, korupci, dvojímu financování a střetu zájmů a jejich odhalování a nápravu.

Pro splnění těchto povinností jsou VK a SI povinny do provádění NPO zavést systém varovných signálů, tzv. „**RED FLAGS**“.

1 DEFINICE POJMŮ

Je součástí samostatného dokumentu s názvem Slovník pojmů užívaných v dokumentaci pro Národní plán obnovy na období 2021–2026.

2 ZÁKLADNÍ PRINCIPY SYSTÉMU VAROVNÝCH SIGNÁLŮ „RED FLAGS“

2.1 Varovné signály

Varovným signálem je zejména taková situace, která indikuje riziko vzniku závažných nesrovnalostí, tj. podvodů, korupce, dvojího financování, střetu zájmů, případně jiných typů incidentu při provádění Nástroje, které by byly v rozporu se samotným Nařízením RRF nebo s právem EU a ČR.

Varovné signály identifikuje na úrovni komponent sám VK či SI.

2.2 Systém varovných signálů „RED FLAGS“ v rámci provádění NPO

Varovný signál vede kontrolory VK a SI k přijetí následujících opatření:

- vynětí dané operace z vykazování vůči MPO-DU a z podpory z RRF do doby objasnění/nápravy zjištěné situace;
- pozastavení právě prováděné administrace operace v souladu s interními předpisy každého SI;
- prověřování operace/í daného žadatele v rámci dostupných veřejných rejstříků např. prostřednictvím ARACHNE, ARES, CEDR, ReD, OR (justice.cz), CRIBIS, RBO a jiné, provedení kontroly operace v místě realizace, případně dalšímu prověřování směřujícímu k objasnění zjištěné situace;
- prověření, zda indikované riziko má nebo může mít negativní dopad a případně poté postupovat dle platných předpisů (např. provést odnětí dotace dle § 15 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) u dané reformy/investice nebo odstoupit od smlouvy u veřejné zakázky a vymáhat dosud vyplacené peněžní prostředky dle § 15 nebo § 14f rozpočtových pravidel, popř. aplikovat jiný postup zavedený národní legislativou);
- v případě zjištění situace, která vede k identifikaci některého z varovných signálů systému „RED FLAGS“ (podvod, korupce, dvojí financování a střet zájmů) je VK či SI povinen, pokud je

tak v MP Nesrovnalosti stanoveno, oznámit tuto skutečnost MF – CKB AFCOS, a to v souladu s výše uvedeným MP. Další zjištění vyplývající z auditů, kontrol jsou součástí hlášení vůči MPO-DU v rámci pravidelného reportingu (Zpráva o pokroku, Monitorovací zpráva k Souhrnné žádosti o výplatu finančních prostředků).

Varovné signály mohou být zjištěny v jakékoliv fázi provádění Nástroje. Jejich sledování, především na úrovni jednotlivých operací je základním předpokladem pro plynulé a bezproblémové provádění celého Nástroje v souladu s právními předpisy EU a ČR. Operace realizované v rámci reforem a investic musí splňovat ochranu finančních zájmů EU po celou dobu realizace. V případě, že budou operace realizovány i po splnění milníku a cíle (např. splněním cíle je vydání právního aktu), platí tato povinnost do doby ukončení celé operace.

SI jsou povinny systém „*RED FLAGS*“ používat a zpracovat do všech interních předpisů, které upravují řídicí a kontrolní systémy dané komponenty. VK jsou tedy povinni zajistit a nastavit funkční metodický systém kontrol, samotné provádění kontrol však mohou delegovat na další SI. VK jsou povinni průběžně dohlížet na tento systém a v nutných případech jej dále upravovat nebo ukládat provedení úprav SI.

V případě, že VK/SI na základě varovných signálů systému „*RED FLAGS*“ identifikuje podezření na nesrovnalost, a to v jakékoli fázi operace, informuje MPO-DU a MF – CKB AFCOS, a dle fáze operace podnikne nezbytné a příslušné kroky v souladu s platnou legislativou a Metodickým pokynem pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021-2026.

Operace nebo výdaje (části výdaje), u kterých byla potvrzena a nebyla napravena nesrovnalost a která byla identifikována jakýmkoliv bodem systému „*RED FLAGS*“, by primárně neměla být zahrnuta do Monitorovací zprávy k Souhrnné žádosti o výplatu finančních prostředků. Pokud takováto operace nelze vyjmout, je nutné na ni upozornit a popsat celý proces řešení a nápravy. V případě dvojího financování se toto nezahrnutí do Monitorovací zprávy k Souhrnné žádosti o platbu netýká celé operace, ale výdaje(ů) nebo části výdaje(ů), u nichž bylo dvojí financování zjištěno a prokázáno. Zahrnout lze operace, u nichž došlo k nápravě (např. neproplacení, krácení nebo vymožení a navrácení dotčených částek) v souladu s národní legislativou.

3 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Uvedený přehled právních předpisů a dokumentů je nutné vždy používat v platném a účinném znění. Jednotlivé novelizace budou zapracovávány formou aktualizací a revizí dokumentu. MPO-DU zodpovídá za zajištění informovanosti o platném znění předpisů EU VK a následně VK zodpovídá za předání informací SI a jejich zaměstnancům.

3.1 Vybraná související legislativa EU

Označení	Název
2021/241	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „Nařízení RRF“)
2018/1046	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (dále jen „Finanční nařízení“)
2021/C 121/01	Sdělení Komise Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle Finančního nařízení
2021/C 58/01	Oznámení Komise Technické pokyny k uplatňování zásady „významně nepoškozovat“ podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost
2020/2092	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie
2015/849	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu
2020/852	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic
	Smlouva o fungování Evropské unie

2988/95	Nařízení Rady (ES, Euratom) ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství
---------	---

3.2 Přehled vybraných zákonů ČR

Do níže uvedeného přehledu patří zejména:

Zákon č.	Název
159/2006 Sb.	o střetu zájmů
218/2000 Sb.	o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
250/2000 Sb.	o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
304/2013 Sb.	o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů
320/2001 Sb.	o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)
563/1991 Sb.	o účetnictví
253/2008 Sb.	o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
40/2009 Sb.	trestní zákoník
37/2021 Sb.	o evidenci skutečných majitelů
104/2000 Sb.	o Státním fondu dopravní infrastruktury
211/2000 Sb.	zákon o Státním fondu podpory investic
388/1991 Sb.	České národní rady o Státním fondu životního prostředí České republiky

134/2016 Sb.	o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“)
130/2002 Sb.	o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací)

4 PRINCIPY PRO IMPLEMENTACI

4.1 Obecné principy

Pro výběr operací vhodných k podpoře musí VK/SI nastavit standardizovaný postup, který bude transparentním způsobem vyhodnocovat a vybírat vhodné operace (způsobilé k poskytnutí podpory dle příslušné výzvy/programu podpory) na základě předem daných kritérií.

VK/SI jsou povinny tento systém detailně popsat v interních předpisech a v pokynech a zajistit, aby s ním byli seznámeni:

- všichni jejich zaměstnanci zapojení do implementace (např. prostřednictvím interních školení);
- potenciální žadatelé (prostřednictvím výzvy/programu podpory);
- potenciální účastníci zadávacího řízení¹,

a to v čase dostatečném pro správné provádění kontroly jednotlivých fází operace, přípravu žádostí o podporu, resp. nabídek. Principy a postupy výběru a analýzy rizik musí být popsány a vysvětleny v interních postupech (řídícím a kontrolním systému, metodických pokynech apod.) všech VK/SI. Klíčové je především seznámení žadatelů, případně i dalších subjektů (účastníci zadávacího řízení, dodavatelé) s principy systému „RED FLAGS“ již ve fázi příprav jednotlivých operací tak, aby všem žadatelům byla v předstihu známá veškerá pravidla, a mohl tak být zajištěn plný soulad prováděných operací s příslušnými pravidly. V případě, že operace jsou již realizovány před vydáním tohoto MP, nelze podmínku informování v předstihu dodržet, informační povinnost VK/SI v tomto případě splní dodatečně bez zbytečného dokladu po vydání MP.

¹ V případě, že je v rámci reformy či investice realizováno výběrové řízení z úrovně VK/SI.

Pro kontrolu implementace nastavení systému „RED FLAGS“ a zpracování bodů tohoto MP do všech interních předpisů, které upravují řídicí a kontrolní systémy dané komponenty může VK/SI využít Přílohu č. 1 – Kontrolní list pro kontrolu „Red Flags“ – vzorové otázky, přičemž každý VK či jeho SI přizpůsobí podobu kontrolního listu podmínkám implementace konkrétních opatření a může kontrolní otázky dále rozšířit a doplnit dle svých zkušeností a skutečné potřeby.

Obecné principy uvedené v tomto MP, které vychází z Nařízení RRF musí být vždy u všech operací dodrženy, a to i v případě, že daná operace byla zahájena před účinností tohoto MP.

VK/SI, kteří využívají ex-ante financování operací na národní úrovni, musí zajistit plný soulad se všemi nastavenými pravidly a předpisy u veškerých operací, jež předkládají k vykazání a proplacení finanční podpory v rámci Nástroje. U této specifické formy financování je možné provádět některé kontrolní úkony v pozdější fázi implementace operací, nikoliv nezbytně nutně před jejich výběrem a schválením k podpoře.

4.2 Analýza a řízení rizik ve vztahu k systému „RED FLAGS“

Analýza rizik je vhodným nástrojem pro nastavení jednotlivých opatření v souvislosti se systémem „RED FLAGS“ a jejich dalšímu přizpůsobování a aktualizaci v čase. Analýza vždy musí obsahovat minimální stanovení rizik a indikátorů dvojího financování, korupce, podvodu a střetu zájmů, a to včetně stanovení nápravných opatření a postupů pro jejich podrobnější prověření a následné kroky (např. pozastavení procesu, odnětí dotace, zamítnutí dotace, vymáhání již vyplacených prostředků, trestní stíhání a další postupy zavedené dle národní legislativy). Tím není dotčeno uplatnění indikace dalších rizik, která VK a SI využívá ve své dosavadní kontrolní činnosti a která jsou obvyklá při implementaci reforem a investic běžných pro danou komponentu, která vyplývají z charakteru operací.

Analýza rizik se obvykle provádí na úrovni jednotlivých komponent a rozděluje druhy operací do jednotlivých kategorií, přičemž každé kategorii přiřazuje míru rizika dle závažnosti a četnosti výskytu. V případech, kdy jsou operace z hlediska analýzy rizik homogenní, není třeba je dále rozdělovat do kategorií, ale všem operacím bude přiřazena jedna společná míra rizika.

VK a SI jsou povinny zpracovanou analýzu rizik vyplývajících ze systému „RED FLAGS“ vyhodnocovat, případně aktualizovat v pravidelných intervalech (minimálně 1× ročně), a archivovat veškeré její předchozí verze. **V návaznosti na analýzu rizik VK/SI nastavují vzorek pro kontroly na místě již realizovaných operací.** Dále také vytvářejí a zavádějí do praxe kontrolní listy pro prověřování rizik spadajících do oblastí systému „RED FLAGS“. U oblastí operací, kde analýza rizik (na základě

vyhodnocení nesrovnalostí z dříve zpracovaných analýz) VK/SI indikovala vyšší četnost výskytu daného rizika, a to výrazně vyšší než je obvyklé v rámci praxe daného poskytovatele podpory, uplatní adekvátní dodatečná opatření (např. četnější vzorek kontrol na místě, tj. vyšší % zastoupení operací daného typu ve vzorku, rozšíření kontrolních otázek v kontrolních listech, dodatečná informační povinnost žadatelů, pokud je nutné sledovat pravidelně např. vysokou míru zadlužení žadatele apod.). Tato dodatečná opatření uplatní VK a SI s přihlédnutím k charakteru rizika, které je u projektu sledováno.

4.3 Kontrolní systém

Pro administraci a monitoring operací nastavují VK a SI standardizovaný postup, který bude založen na jasně stanovených pravidlech a principech přiřazení funkcí, odpovědnosti a pravomocí příkazce operace, správce rozpočtu a hlavního účetního, jakož i dalších pracovníků zapojených do předběžné, průběžné a následné řídicí i veřejnosprávní kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb., zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), včetně dodržení principů řádného podepisování a standardizovaných kontrolních listů. VK a SI může ve svých interních postupech z důvodů snížení administrativní zátěže stanovit, že u totožného subjektu, který má více operací je podklady k vyhodnocování „RED FLAGS“ možné dodat pouze 1x a pouze ověřovat, zda nedošlo k nějaké změně v čase.

VK a SI jsou povinny do všech relevantních používaných KL promítnout obecné zásady a požadavky na prověřování rizik, která stanovuje tento MP. Všichni pracovníci zapojení do procesů výběru, administrace a monitoringu operací musí být prokazatelně (např. písemně, podpisem pracovníka) seznámeni se svými povinnostmi, (např. seznámením s Etickým kodexem nebo jinými interními předpisy individuálně nebo např. na poradách) a dále je povinností VK či SI prokazatelně seznamovat veškeré dotčené osoby (tj. zaměstnance a další zapojené osoby do přípravy výzev, zadávacích podmínek nebo hodnocení žádostí o podporu nebo veřejných zakázek) s touto problematikou (např. absolvovat pravidelná školení, která budou zaměřena na pravidla a principy systému „RED FLAGS“). Subjekt organizující seznámení s touto metodikou a navazujícími předpisy je povinen evidovat veškeré podklady pro zachování auditní stopy (např. uchovávat prezenční listiny ze školení a prezentace pro případné ověření, audity atd.).

Ve smyslu čl. 61 Finančního nařízení musí být vyloučen střet zájmů osob účastnících se řízení, výběru, hodnocení, kontroly a monitoringu operací (VK či SI, AO, MPO-DU vč. ŘV NPO). Rovněž tyto osoby mají povinnost nahlásit svému přímému nadřízenému, event. předsedovi ŘV NPO svůj možný střet zájmů ve vztahu ke konkrétní operaci, konkrétnímu žadateli či konkrétní komponentě. Osoby mající podíl na

implementaci NPO (na všech úrovních rozhodování) musí buď deklarovat vyloučení střetu zájmů v souvislosti s žadateli ucházejícími se o podporu z NPO nebo musí být z daných úkonů implementace (tj. plnění rozpočtu, včetně přípravných úkonů, auditu nebo kontroly) vyloučeny, a to u konkrétních operací, u kterých by mohlo dojít ke střetu zájmů dle článku 61 Finančního nařízení. Před případným rozhodnutím o vyloučení osoby mající podíl na implementaci NPO je třeba vždy zohlednit skutkové a právní okolnosti konkrétního případu, a to zejména míru rizika střetu zájmů vyplývající z možného vlivu rozhodování dotčené osoby na danou operaci.

4.4 Principy pro zajištění transparentnosti při poskytování podpor

4.4.1 Zápis skutečných majitelů (žadatele) v evidenci skutečných majitelů

VK je odpovědný za nastavení takového systému, který efektivně znemožní, aby byla přiznána podpora žadateli, který nemá zapsány v evidenci skutečných majitelů skutečné majitele dle zákona č. 37/2021 Sb., zákon o evidenci skutečných majitelů². Toto ustanovení se netýká fyzických osob a osob, které nemají povinnost zápisu skutečných majitelů dle zákona³.

Cílem opatření je předejít tomu, aby byla poskytnuta podpora žadateli bez známých vazeb na skutečné majitele. U takového žadatele není možné ověřit riziko střetu zájmů a může být tak nositelem vyššího rizika podvodu, může být zapojen do legalizace výnosů z trestné činnosti, pokud není zřejmá jeho vlastnická struktura, tedy určení osob, které by mohly mít prospěch z neoprávněně získaných podpor.

Tento požadavek promítne VK a SI do svých KL, jimiž ověřuje způsobilost (přijatelnost) žadatele před schválením operace k financování (tj. před vydáním právního aktu – např. rozhodnutí o poskytnutí dotace, rozhodnutí o poskytnutí příspěvku – nebo uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem).

Žadatelé a operace, jež nebudou mít zapsány osoby skutečných majitelů v evidenci skutečných majitelů (kromě těch subjektů, jež nemají ze zákona tuto povinnost), budou vždy vyjmuty

² <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik>

³ Skutečného majitele nezjišťují a neevidují ty subjekty, o nichž podle § 7 zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů platí, že jej nemají.

z vykazování a financování v rámci NPO, a případně u nich budou uplatněny další interní postupy, např. ukončení operace.

4.4.2 Evidence přidělených podpor a souvisejících údajů dle čl. 22 Nařízení RRF

VK je odpovědný za nastavení takového systému, který v souladu s čl. 22 Nařízení 241/2021 bude pro účely auditu a kontroly a pro zajištění srovnatelných informací o využívání finančních prostředků v souvislosti s opatřeními k provádění reforem a investic v rámci NPO shromažďovat následující kategorie údajů:

- jméno/název konečného příjemce⁴ finanční podpory (u všech operací);
- jméno/název dodavatele/zhotovitele/poskytovatele a subdodavatele (je-li konečným příjemcem finančních prostředků veřejný zadavatel podle unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o zadávání veřejných zakázek);
- jméno, příjmení a datum narození skutečného majitele nebo majitelů⁵, ve smyslu čl. 3 bodu 6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849, příjemce finančních prostředků (u všech operací) nebo dodavatele/zhotovitele/poskytovatele (je-li konečným příjemcem finančních prostředků veřejný zadavatel podle unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o zadávání veřejných zakázek).

5 PRINCIPY VEDOUcí K OCHRANĚ FINANČNÍCH ZÁJMŮ UNIE

5.1 Komplementarita financování a principy pro vyloučení rizika dvojího financování

Operace podpořené v rámci NPO mohou získat i další podporu z jiných zdrojů EU, případně národních zdrojů, pokud je to v souladu s pravidly veřejné podpory a ustanoveními příslušných výzev/programů podpory (tj. správce programu umožnil kombinaci podpor z více výzev/programů podpory).

⁴ Fyzické i právnické osoby.

⁵ Skutečného majitele nezjišťují a neevidují ty subjekty, o nichž podle § 7 zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů platí, že jej nemají.

Nikdy, ale nesmí být totožný výdaj nebo jeho část hrazena vícenásobně z několika zdrojů. Pokud u operací dochází k souběhu podpor, je potřeba zavést takové povinnosti v právních aktech, aby příjemce byl schopen jednoznačně odlišit a prokázat vazby mezi zdroji a jimi podpořenými výdaji, nebo jejich částmi (především prostřednictvím nástrojů analytického účetnictví a na základě detailní evidence výdajů, dodávek, prací a služeb v účetnictví žadatele). VK/SI zajistí v právním aktu, aby příjemce byl povinen oznámit poskytovateli podpory, že na dané operaci dochází k souběhu podpor a uvést z jakého zdroje a v jaké výši čerpá souběžnou podporu.

VK nebo SI je odpovědný za nastavení takového systému, který zamezí dvojímu financování totožných operací či výdajů, pokud se nejedná o komplementární financování rozdílných výdajů v souladu s legislativou EU nebo jejich částí z více zdrojů (povolené vícezdrojové financování, povolená komplementarita). VK je odpovědný za monitorování dodržování nastavených pravidel a kontrolu neexistence dvojího financování.

VK (popř. SI) se doporučuje při kontrole, zda nedochází či nedošlo ke dvojímu financování, využít aplikace ARACHNE⁶, nástroje vytvořeného Evropskou komisí pro identifikaci potenciálně rizikových projektů. Zajištění přístupů do aplikace ARACHNE je v kompetenci VK.

Mezi vhodná opatření pro zamezení dvojího financování patří:

- **Demarkační linie podpor**, jednoznačné vymezení a oddělení jednotlivých podpor, podporovaných aktivit, časového vymezení podpory nebo okruhu možných žadatelů podpory tak, aby se dvě nebo více výzev v rámci Nástroje a ostatních programů a nástrojů podpory Unie nepřekrývaly.
- **Ex ante analýza a koordinace mezi jednotlivými resorty a VK** ve fázi plánování a přípravy jednotlivých výzev maximalizovat koordinaci a vzájemné jednání poskytovatelů podpory (na základě jednání ŘV NPO).
- **Křížové kontroly** žadatelů realizovanými VK nebo SI za pomoci veřejných rejstříků, ve kterých lze ověřit další obdržené podpory od různých poskytovatelů (např. CEDR, MONITOR, ReD, MS2014+, MS2021+, <https://ec.europa.eu/budget/financial-transparency-system/analysis.html> - Databáze grantů EU v přímém řízení), a to ve fázi před vydáním

⁶ klient-server aplikace pracující s databází údajů o projektech z monitorovacích systémů a databázemi relevantních údajů z veřejně dostupných zdrojů

právního aktu i průběžně při kontrolách na místě nebo před proplacením části podpory. VK/SI zavede standardizovaný KL pro tento typ kontroly. Operace, u kterých VK nebo SI zjistí podezření na souběh podpor, je potřeba ověřit a zjištění evidovat. **Operace nebo výdaje, u kterých je patrný překryv podpor na totožné výdaje, nebo jejich části, budou zamítnuty, respektive jim nebude přiznána podpora z NPO a budou uplatněny běžné postupy dle národní legislativy.**

- **Informovanost žadatelů** zahrnutím „dvojího financování“ jakožto závažného porušení přímo do právního aktu, a to včetně explicitně stanovené výše odvodu za toto porušení; zahrnutí ČP žadatele do jeho žádosti o podporu, ve kterém bude stanoveno, že na danou operaci a její výdaje nebo části nečerpá a nebude čerpat jinou VPo (z fondů EU, státního rozpočtu a dalších veřejných zdrojů) mimo podpory z NPO (překryv podpor na totožné výdaje musí být vyloučen, souběh podpor je povolen, za předpokladu řádného odlišení zdrojů a výdajů v případě povolených komplementarit nebo povoleného vícezdrojového financování). Čestné prohlášení žadatele doporučujeme ve znění: *„Příjemce prohlašuje, že na stejné způsobilé výdaje Aktivita podpořené z NPO nečerpá jinou veřejnou podporu podle článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, podporu z prostředků Unie, které centrálně spravují orgány, agentury, společné podniky a jiné subjekty Unie a která není přímo ani nepřímo pod kontrolou členských států, a ani podporu v režimu de minimis. Příjemce na způsobilé výdaje a Aktivitu nečerpá podporu z jiného fondu nebo nástroje Unie, případně téhož fondu, ale jiného programu nebo ze státního rozpočtu a dalších veřejných zdrojů.“* Toto nebo obdobné prohlášení bude VK nebo SI vyžadovat ze strany příjemce před proplacením prostředků.
- V rámci právního aktu uvede VK/SI povinnost vyloučit dvojí financování např. v následujícím znění: *„Na stejné způsobilé výdaje nebo jejich části nesmí příjemce čerpat jinou veřejnou podporu podle článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, podporu z prostředků Unie, které centrálně spravují orgány, agentury, společné podniky a jiné subjekty Unie a která není přímo ani nepřímo pod kontrolou členských států, podporu ze státního rozpočtu a dalších veřejných zdrojů a ani podporu v režimu de minimis.“*
- **Řádná evidence a oddělení výdajů na straně žadatelů** zavedením povinnosti pro žadatele řádně evidovat a odlišovat zdroje (ve svém analytickém účetnictví nebo detailní účetní evidenci), a vazby zdrojů na jimi podpořené výdaje, nebo jejich části.

- **Systém zpětného získávání neoprávněně vyplacených nebo nesprávně použitých prostředků** při zjištění dvojího financování (již vyplacená podpora). SI využije zavedených postupů dle národní legislativy k vymožení již vyplacených částek (např. vystaví výzvu k vrácení dotace dle § 14 f zákona č. 218/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)).
- Pro výdaje realizované v rámci NPO platí **povinnost označovat veškeré nárokové výdaje z RRF specifickým identifikátorem (např. číslo operace)** pro jednoznačné přiřazení daného výdaje ke konkrétní operaci. V případě souběhu podpor musí být rozlišeno v rámci účetní či jiné evidence, že se nejedná o dvojí financování. V případě, kdy není možné nárokové výdaje identifikovat v účetní evidenci, je nutné, aby VK či SI stanovil příjemci povinnost vést jiný typ evidence, která bude toto sledovat. Údaje o veškerých výdajích a dodavatelích budou archivovány na úrovni VK nebo SI a bude tak zajištěna možnost zpětného ověření a kontroly.

5.2 Principy pro vyloučení rizika střetu zájmů

Reformy a investice podpořené z Nástroje mohou obdržet podporu pouze tehdy, pokud je při jejich provádění vyloučeno riziko střetu zájmů. Střet zájmů má několik rovin, které je potřeba rozlišovat a také jim přizpůsobit systém vnitřní kontroly u VK/SI. Je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti. Tyto subjekty se dále nesmí ucházet o veřejné zakázky zadávané dle ZZVZ, respektive musí být z takového zadávacího řízení vyloučeny. Zároveň je nutné vyloučit střet zájmů osob účastnících se řízení, výběru, hodnocení, kontroly a monitoringu žádostí o podporu (VK a ostatní SI, AO, MPO-DU, ŘV NPO) vůči příjemcům podpory i vůči sobě navzájem. Jde především o zajištění objektivního a nestranného rozhodování všech osob zapojených do provádění Nástroje, přičemž tyto osoby by se měly vyvarovat i takovým situacím, které by jako střet zájmů mohly být objektivně vnímány (v souladu s čl. 61 odst. 1 finančního nařízení).

5.2.1 Střet zájmů u osoby žadatele (dle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů)

VK/SI je povinen nastavit monitorovací a kontrolní systém, který zajistí, aby v souladu s § 4c zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, nebyla přiznána podpora formou dotace

či investiční pobídky žadateli, který je obchodní společností, již alespoň z 25 % vlastní veřejný funkcionář ve smyslu § 2 odst. 1 písm. c) tohoto zákona nebo jím ovládaná osoba.

Doporučujeme, aby VK při bližším zkoumání podmínek aplikovatelnosti § 4c ověřoval přímou nebo nepřímou majetkovou účast nebo jiné angažmá veřejného funkcionáře ve smyslu § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů v obchodní společnosti, která je žadatelem, a případné jeho kvalifikované angažmá (postavení zakladatele, svěřenského správce, beneficianta nebo osoby vykonávající dohled nad správou) ve svěřenském fondu, do něhož byla taková obchodní společnost vložena.

V případě, že je VK zjištěno angažmá veřejného funkcionáře uvedeného v § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů v obchodní společnosti, která je žadatelem nebo jeho kvalifikované angažmá ve svěřenském fondu, do něhož byla taková obchodní společnost vložena, doporučujeme pro materiální zjišťování nebo ověřování přítomnosti rozhodujícího (koncového) vlivu veřejného funkcionáře na danou obchodní společnost, žadatele, využít prostředky dokazování podle § 51 a násl. Správního řádu (např. důkaz listinou, znaleckým posudkem, analýzou zápisů z jednání statutárních orgánů, stanov, zakladatelských listin, výročních zpráv, zpráv o vztazích, účetních závěrek apod.).

Za účelem ověření výše uváděného střetu zájmů je VK či SI povinen:

- **provádět předběžnou, průběžnou nebo následnou kontrolu** s využitím dostupných veřejných rejstříků a dalších databázových a vyhledávacích nástrojů (např. OR, RŽP, Evidence skutečných majitelů, Evidence svěřenských fondů, Centrálního registru oznámení) vedoucí k identifikaci skutečných majitelů žadatelů;
Kontrola střetu zájmů je prováděna u 100 % žadatelů, a to jako předběžná nebo jako průběžná či následná kontrola (v případech kdy ověření před poskytnutím podpory není možné nebo nezbytné), nejpozději vždy před vykazáním a proplacením dané operace v rámci NPO. V případě, že po podpisu právního aktu vyplynou najevo nové, dříve neznámé skutečnosti, je povinen VK/SI opakovat kontrolu na střet zájmů dle § 4c výše uvedeného zákona a v intencích příslušných vnitřních předpisů. Tento postup není nutný u žadatelů, kteří nemají ze zákona povinnost zápisu do uvedených rejstříků (např. stát, obce, kraje);
- **Provádět ověření (s využitím ISSM, evidence svěřeneckých fondů a přehledu veřejných funkcionářů vedených na Ministerstvu spravedlnosti) osob v postavení veřejného funkcionáře** pro kontrolu střetu zájmů dle § 4c zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů (viz níže);

- **stanovit standardizované závazné postupy VK/SI nebo implementujícího subjektu v případě zjištění střetu zájmu, např. postup pro nepřiznání podpory/odnětí dotace, včetně postupů v případě zjištění nejasností a sporných případů.** V těch bude definováno, jak dále postupovat dle charakteru případu a možnosti nalezení skutečného stavu (např. vyžádání dalších dokumentů od žadatele nebo správců rejstříků, jednání s žadatelem, kontrola na místě, dokazování znaleckým posudkem apod.);
- nastavit takové vnitřní procesy na základě, kterých vyhodnotí a rozhodne (např. formou správního rozhodnutí) o přiznání/nepřiznání podpory.

VK/SI se k ověření vztahů za účelem odhalení střetu zájmů doporučuje:

- využívat aplikace ARACHNE, nástroje vytvořeného EK pro identifikaci potenciálně rizikových projektů, event. jiné obdobné nástroje.
Zajištění přístupů do aplikace je v kompetenci VK.
- VK či SI odpovídá za to, že žadateli, u kterého **bude zjištěn střet zájmů** dle § 4c zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů **nebude přiznána podpora formou dotace či investiční pobídky**, z níž vyplývá možnost čerpání prostředků NPO, popř. bude proveden stanovený postup dle národní legislativy, který dalšímu čerpání podpory zamezí.

Přehled veřejných funkcionářů: Přehled veřejných funkcionářů uvedených v § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů zpracovává a pravidelně publikuje Ministerstvo spravedlnosti na svých webových stránkách⁷.

O případném přiznání/nepřiznání podpory rozhoduje vždy VK nebo SI.

5.2.2 Střet zájmů u finančních nástrojů

Střet zájmů dle § 4c zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů není přímo aplikován a je řešen u komponent poskytujících podporu formou FN (úvěry, záruky, kapitálová/kvazikapitálové nástroje) v souladu s AML, tj. SI FN (finanční zprostředkovatelé) jsou při jejich poskytování povinny aplikovat obvyklé postupy AML (zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu) a regulace platné pro finanční instituce v dané oblasti.

⁷ <https://justice.cz/web/msp/seznam-vf>

5.2.3 Střet zájmů u osoby dodavatele

VK/SI je povinen nastavit takový monitorovací a kontrolní systém, který bude v souladu s § 4b zákona č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů.

VK/SI je povinen:

- nastavit takové vnitřní procesy, na základě, kterých vyhodnotí a rozhodne (např. formou správního rozhodnutí) o přiznání/nepřiznání podpory k dané veřejné zakázce;
- analogicky při kontrole a prověřování postupovat dle kapitoly 5.2.1.

5.2.4 Střet zájmů mezi dodavatelem a zadavatelem

VK či SI je povinen nastavit takový monitorovací a kontrolní systém, který zajistí, aby nebyly v rámci NPO proplaceny výdaje, při jejichž zadávání došlo ke střetu zájmů dle § 44 ZZVZ s využitím dostupných veřejných rejstříků a dalších databázových a vyhledávacích nástrojů (např. OR, RŽP, Evidence skutečných majitelů, Evidence svěřenských fondů, Centrálního registru oznámení) vedoucí k identifikaci skutečných majitelů dodavatelů a zadavatelů (včetně těch, kteří jsou příjemci podpory). Na úrovni zadavatele je třeba zohlednit při kontrole další osoby, které se podílely na přípravě zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a rozhodnutí o přidělení veřejné zakázky. Je třeba ověřit, zda zadavatel přijal potřebná opatření, např. čestná prohlášení, smluvní sankce za zjištěný střet zájmů vůči osobám, které se na přípravě zadávacích podmínek, hodnocení nabídek podílely.

VK či SI odpovídá za to, že operace, u které bude zjištěno přidělení veřejné zakázky osobě se zjištěným střetem zájmů, bude vyloučena z financování z NPO nebo bude provedeno odstoupení od smlouvy s vítězným dodavatelem. V případě, že VK/SI vyhodnotí, že se jedná o rizikovou operaci z hlediska střetu zájmů, je povinen dle vlastních nastavených mechanismů s přihlédnutím k rizikovosti operací rozhodnout o udělení/neudělení případné podpory.

5.2.5 Střet zájmů na úrovni implementační struktury (dle čl. 61 Finančního nařízení)

VK či SI je povinen zavést do svých interních předpisů a postupů pro předcházení rizika střetu zájmů týkajícího se zaměstnanců implementační struktury napříč všemi subjekty do implementace zapojených, takové postupy, systémy a procesy (viz výčet povinností níže v této podkapitole), které zabrání střetu zájmů na úrovni implementační struktury (dle čl. 61 Finančního nařízení). Obdobné postupy je VK/SI povinen zavést do interních předpisů a postupů také pro další osoby podílející se na

rozhodování o přidělení podpory nebo veřejných zakázkách, které nejsou zaměstnanci (např. poradci, externí hodnotitelé, znalci, osoby připravující zadávací dokumentaci apod.).

VK či SI jsou povinny při tomto zpracování s ohledem na rizika známá z jejich běžné činnosti zohlednit požadavky dle čl. 61 Finančního nařízení stanovené ve Sdělení Komise Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle Finančního nařízení. Při tomto posuzování je třeba zohlednit dle čl. 61 Finančního nařízení také širší rodinné, osobní či citové vazby zapojených osob, politickou nebo národní spřízněnost, důvody hospodářského nebo finančního zájmu nebo z důvodů jiného přímého či nepřímého osobního zájmu, které mohou vést k tomu, že daná osoba nerozhoduje v dané věci objektivně a nestranně.

VK či SI jsou povinny:

- **zajistit systém prevence** – zavést obecná opatření, která předcházejí vzniku střetu zájmů při rozhodovacích procesech v organizaci. Především se jedná o důsledné oddělení funkcí, tj. oddělení přípravy zadávacích dokumentací od jejich schvalování, přípravy výzev od jejich schvalování, příjem a kontrola žádostí o podporu od schvalování právních aktů, příjem a kontrola nabídek od uzavírání smluv s vítěznými dodavateli. Vhodné je zapojit do rozhodování o udělení podpory další poradní kolektivní orgány jako hodnotitelské komise, a to i pokud taková povinnost nevyplývá ze zákona;
- **zavést a využívat Etický kodex** – pro osoby v rámci implementační struktury zavést institut podepisování etického kodexu či obdobný mechanismus, kdy každá osoba potvrdí, že je informována o problematice střetu zájmů dle čl. 61, že si je vědoma toho, jaké jsou její povinnosti v této oblasti. Zaměstnanec VK či SI, který zjistí takové riziko (u sebe nebo jiného zaměstnance), předá tuto informaci svému přímému nadřízenému. Je třeba zhodnotit potřebu nahradit osobu, jež oznámila (nebo o ní bylo oznámeno), že se může nacházet ve střetu zájmů nebo přijmout jiná vhodná opatření. Než tak učiní, a aniž jsou dotčeny příslušné právní předpisy přímý nadřízený nebo pověřená schvalující osoba situaci s dotčenou osobou nejprve projedná, aby lépe posoudila riziko neobjektivního výkonu jejích povinností;
- **zajistit pravidelné předávání informací** – nastavit takový systém, který bude v pravidelných intervalech informovat zaměstnance v rámci implementační struktury o tématech zahrnujících střet zájmů, korupce a odhalování podvodů. Všechna uvedená témata a návazná opatření pro jejich prevenci, odhalování a hlášení je vhodné zavést prostřednictvím interních předpisů (např. interního protikorupčního programu, etického kodexu, pracovního řádu, stanov,

statutu, organizačního řádu apod.). V etickém kodexu/interním předpisu budou nastaveny postupy pro případ, kdy se zjistí, že takový vztah nebo zájem nebyl včas oznámen a současně budou nastaveny i povinnosti nakládání s důvěrnými informacemi (tj. především zachovat důvěrnost informací o postupu hodnocení žádostí o podporu nebo nabídek u veřejné zakázky). V etickém kodexu/interním předpisu je VK či SI povinen nastavit postup pro oznamování podezření na střet zájmů včetně ochrany oznamovatele (*whistleblowing*);

- **nastavit funkční postupy při hlášení a odhalení** – Nastavit takový systém, který při procesu výběru operací identifikuje společnosti s vazbou na osoby v rozhodujících, vedoucích a kontrolních funkcích. Pokud nastanou situace, které jsou nebo mohou být objektivně vnímány jako střet zájmů, je potřeba dané oznámit, a u daného konkrétního případu vyloučit z procesů osobu v rozhodující, vedoucí, kontrolní funkci. VK nastaví v rámci komponenty postupy hlášení jakýchkoliv podezřelých případů střetu zájmů a stanoví postupy, ve kterých určí, kdo a jak přesně s takovým hlášením bude zacházet, včetně administrativních kontrol, prověření rejstříků, kontroly na místě. VK či SI mají povinnost zajistit takové nastavení kontrolních mechanismů a postupů, které ověří dodržování pravidel předcházení střetu zájmů ve smyslu čl. 61 Nařízení 2018/1046 ze strany příjemců podpory, resp. dodavatelů.

VK či SI ve vztahu ke všem kategoriím střetu zájmů má povinnost zajistit takové nastavení postupů při oznamování střetu zájmů, podle něhož bude osoba, která na základě nově zjištěných informací či změny okolností dospěje k závěru o existenci rizika střetu zájmů, povinna oznámit tuto skutečnost bezodkladně svému nadřízenému. Je-li zjištěn střet zájmů, zajistí přímý nadřízený nebo pověřená schvalující osoba, aby dotčený zaměstnanec ukončil veškerou činnost v dané věci (a to formálně i fakticky, tj. aby nadále nemohla ovlivnit rozhodování dalších zaměstnanců zapojených do procesu). Příslušná pověřená schvalující osoba nebo přímý nadřízený zajistí, aby byly učiněny veškeré další vhodné kroky v souladu s platným právem.

5.3 Principy pro vyloučení rizika podvodů a korupce

VK či SI je odpovědný za nastavení takového systému, který bude efektivně bránit podvodům a možné korupci, a při jejich odhalení bude veškeré podezřelé aktivity oznamovat a dále spolupracovat na jejich prošetření a dále sledovat i ostatní nesrovnalosti v souladu s Metodickým pokynem pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021-2026.

Otázku na podezření ze spáchání trestných činů se znaky podvodu nebo korupce VK/SI zpracuje do všech kontrolních listů pro předběžné, průběžné i následné administrativní kontroly a kontroly na místě.

Indikátorem podvodu je prokazatelná snaha žadatele/účastníka zadávacího řízení/dodavatele uvést nepravdivé nebo neúplné informace, informace v rozporu se skutečností, které mohou vést k neoprávněnému poskytnutí podpory (získání právního aktu) nebo vyplacení podpory (podvod při vykazování výdajů v žádosti o platbu) nebo proplacení výdajů dodavateli ze smlouvy.

Může se jednat např. o fingovaná plnění, falšované účetní nebo daňové doklady, nepravdivý posudek znalce na cenu nemovitosti apod. Kladná odpověď na otázku (zda existuje podezření, nebo byl prokázán trestný čin), vždy musí znamenat pozastavení dosavadních procesů (hodnocení, proplácení) a následný postup dle národní legislativy zabraňující dalšímu proplácení výdajů danému žadateli nebo dodavateli, pokud bude soudem prokázána vina.

Účinnou prevencí podvodů je zavedení vícestupňového účinného kontrolního systému sestávajícího z administrativního stupně kontroly operací i kontrol na místě (na bázi vzorku), který zajišťuje schopnost rychlé reakce na zjištěná rizika (indikátory podvodu, iniciace „RED FLAGS“). Vícestupňový systém kontroly a rozhodování je účinné zavést především u předběžné veřejnosprávní kontroly, tj. před vydáním právního aktu/uzavřením smlouvy.

Žádný příjemce, dodavatel ani operace nesmí být předem vyloučen z možného budoucího provedení kontroly na místě. Klíčovým prvkem je sdílení informací o rizikových operacích a žadatelích/dodavatelích uvnitř kontrolního systému a při zjištění závažného podezření maximálně intenzivní prověřování se zapojením všech zainteresovaných kontrolorů (sdílený seznam rizikových operací, žadatelů, smluv).

Případy prokázaných podvodů je povinen VK/SI v pravidelných intervalech (minimálně 1x ročně) vyhodnocovat a na základě tohoto vyhodnocení vždy provést zpřísnění a zvýšení účinnosti kontrolního systému v dané oblasti (nové kontrolní listy, nový stupeň kontroly, seznamy – tzv. „blacklisty“ podezřelých žadatelů, dodavatelů, podezřelých skutečných majitelů, kteří vyžadují zvýšenou pozornost (vytvořené seznamy je třeba archivovat)).

VK či SI je povinen:

- v rámci kontroly formálních náležitostí ověřit správnost předkládaných údajů v aktivitách a povinných přílohách pomocí ověření informací v nich uvedených;

- prověřit žadatele v registru dlužníků, insolvenčním rejstříku;
- provést kontrolu vlastnické struktury účastníků zadávacího řízení (dle evidence skutečných majitelů, evidence svěřenských fondů) o veřejné zakázce (včetně subdodavatelů, kteří jsou známi);
- zavést etické kodexy, nebo obdobné interní předpisy pro administrátory podpor a veřejných zakázek a účinně systematicky prověřovat jejich dodržování;
- zavést standardní/pravidelné kontroly prováděné při kontrole veřejných zakázek s využitím indikátorů střetu zájmů dle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů;

VK či SI nastaví s využitím dosavadních zkušeností v rámci komponenty postupy hlášení jakýchkoli podezřelých případů na střet zájmů, podvod a korupci, v kterých stanoví nejen procesy, ale i subjekty odpovědné za zpracování hlášení, a to včetně subjektů odpovědných za s tím spojené úkony, kterými jsou např. administrativní kontroly, prověření veřejných rejstříků a provedení kontroly na místě. Součástí nastavení tohoto procesu by měla být i zajištěna ochrana oznamovatelů tzv. „whistleblowerů“⁸. Sledování a archivace údajů o operacích je třeba také upravit v interních předpisech VK/SI.

Legislativa EU definuje podvod ve smyslu článku 136, písmene d), oddílů (i, ii) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Finanční nařízení), článku 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie a článku 1 Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (95/C 316/03) vypracované Aktem Rady ze dne 26. července 1995. Důležitým dokumentem v oblasti ochrany finančních zájmů Unie je mj. i Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.

Legislativa EU definuje korupci ve smyslu čl. 4, odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1371, aktivní korupci ve smyslu článku 3 Úmluvy o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracované Aktem Rady ze dne 26. května 1997.

⁸ Dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie

Dotační podvod definuje § 212, podvod § 209, úvěrový podvod § 210 a poškození finančních zájmů EU § 260 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Korupce je pak vymezena v § 259 (Pletichy při veřejné zakázce a veřejné soutěži), § 331 (Přijetí úplatku), § 332 (Podplácení), § 333 (nepřímé úplatkářství) stejného zákona. Při zjištění podezření ze spáchání těchto trestných činů (musí být naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu) je povinností VK/SI danou skutečnost v případě důvodného podezření bezodkladně předat orgánům činným v trestním řízení.

Do doby ukončení trestního řízení VK/SI pozastaví platby a postup hodnocení operace, hodnocení nabídky daného účastníka zadávacího řízení. V případě, že se prokáže vina, je třeba uplatnit zavedený postup dle národní legislativy a předejít dalším proplácení výdajů na operaci/smlouvu. **Případ je třeba hlásit⁹ jako podezření na nesrovnalost**, a to do rozhodného okamžiku pro naplnění definice „podezření na podvod“.

Rozhodným okamžikem je sepsání záznamu o zahájení úkonů v trestním řízení (upraveno v ustanovení § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

6 PRINCIPY SLEDOVÁNÍ A KONTROLY ZPŮSOBILOSTI VÝDAJŮ NA ÚROVNI OPERACE

Tyto principy jsou založeny zejména na aplikaci postupů ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

VK či SI je odpovědný za nastavení takového kontrolního systému, který bude před vykázáním a proplacením v rámci NPO schopen ověřit věcnou způsobilost výdajů (vznikajících příjemci podpory a vedených v jeho účetnictví), jejich přiměřenost, časovou způsobilost a jejich náležitě vykazování. Pro tyto účely budou zavedeny standardizované kontrolní listy, které se zaměří na níže uvedené podmínky způsobilosti výdajů a rizika (dvojí financování, podvod, korupce, střet zájmů).

Pokyn obecně stanovuje postupy pro předcházení RED FLAGS a jejich odhalování. V případě odhalení nesrovnalosti u konkrétní již proplacené operace příjemci (dvojí financování, střet zájmů, korupce, podvod) nastaví pro tyto situace VK či SI do svých řídicích a kontrolních postupů vždy takový systém

⁹ Ve všech případech je případ hlášen úřadu OLAF (prostřednictvím ústředního národního kontaktního místa – MF. Hlášení v Prohlášení (Management declaration) je nutné pouze v případě, že existuje dopad na cíl/úkol.

řešící navrácení již vyplacených prostředků (v souladu s rozpočtovými pravidly či jinou ekvivalentní legislativní úpravou).

6.1 Věcná způsobilost výdajů a jejich přiměřenost

Hledisko věcné způsobilosti výdaje vyžaduje splnění těchto dvou kumulativních podmínek:

- je realizován v souladu s právními předpisy (tj. právními předpisy EU, ČR a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu ČR) a
- naplňuje pravidla programu a podmínky podpory (tj. podmínky dané právním aktem o poskytnutí/převodu podpory uzavřeným mezi jejím poskytovatelem a žadatelem).

Výdaje musí být přiměřené a musí být vynaloženy v souladu s následujícími principy:

- hospodárnosti (= minimalizace výdajů při respektování cílů operace);
- účelnosti (= přímá vazba na projekt a nezbytnost pro realizaci operace) a
- efektivnosti (= maximalizace poměru mezi výstupy a vstupy operace).

RRF by měl zpravidla financovat pouze výdaje, které jsou jednorázové povahy a spadají do časového horizontu plánu. Čl. 6 odst. 1 Nařízení RRF stanoví, že podpora z RRF by neměla nahrazovat opakující se výdaje SR, to neplatí v případě výjimek schválených ze strany EK. To platí jak pro správní výdaje, jako jsou výdaje na mzdy/platy zaměstnanců, tak pro provozní výdaje.

RRF může zahrnovat výdaje na administrativní úkoly, které jsou jasně a přímo spojeny s investicí/reformou (např. posouzení dopadů; přípravné výdaje; prováděcí, kontrolní, monitorovací a komunikační činnosti, hodnocení atd. spojené výhradně s touto reformou/investicí).

6.2 Časová způsobilost výdajů

Z časového hlediska lze považovat ve vztahu k financování z RRF za způsobilé výdaje po 1. únoru 2020. Nejzazší termínem způsobilosti výdajů financovaných z RRF je 31. prosinec 2026. Operace, které přispívají k naplnění konkrétního milníku či cíle, mohou být ukončeny i po splnění milníku či cíle. V tomto kontextu je třeba přihlídnout k tomu, čím je dosaženo splnění milníku/cíle (např. vydání dokumentu, uzavření smlouvy, certifikace energetické účinnosti apod.), splnění může být dosaženo i jiným způsobem, než je reálné dokončení operace, pokud to Prováděcí Rozhodnutí Rady nebo provozní ujednání s EK výslovně umožňují. Operace, které přesahují dobu implementace z RRF jsou v navazující části hrazeny z jiných zdrojů – např. ze státního rozpočtu.

6.3 Vykazování výdajů

Žadatel je povinen způsobilé výdaje nárokové pro danou operaci řádně doložit, a to příslušným účetním dokladem nebo další podpůrnou dokumentací. VK či SI jsou povinny nastavit pro každou reformu/investici výčet způsobilých výdajů a způsoby a dokumenty nutné pro jejich doložení. Prostřednictvím účetních, daňových či jiných dokladů prokazuje žadatel vždy věcnou a časovou způsobilost pro vznik výdaje, přímou vazbu vynaloženého výdaje na operaci a jeho nezbytnost pro její realizaci.

Výjimku tvoří výdaje, které spadají pod režim daný možnostmi zjednodušeného vykazování výdajů, kde není povinnost žadatele výdaje dokládat účetními doklady. VK či SI jsou však povinny doložit kontrolním a auditním orgánům EU a ČR na základě jakých metod byla stanovena výše výdajů k proplacení dotace v režimu zjednodušeného vykazování výdajů a jak byly tyto metody stanoveny a uplatňovány na úrovni jednotlivých operací, a to včetně doložení výstupů a výsledků. V případě operací, u nichž dochází k souběhu podpor, je potřeba zavést takové povinnosti v právních aktech, aby příjemce podpory byl schopen jednoznačně odlišit zdroje, a jimi podpořené výdaje, nebo jejich části (např. prostřednictvím analytické evidence v účetnictví, prostřednictvím detailní evidence výdajů a provedených prací, dodávek a služeb).

Řádně nedoložené výdaje se považují za nezpůsobilé. Lze však vyzvat žadatele, aby předložené podklady doplnil, pokud nejsou úplné. Stanovení bližšího postupu pro doplňování a odstraňování nedostatků v žádostech o platbu je v kompetenci VK či SI, tím nejsou dotčena ustanovení legislativy EU a ČR.

7 ZKRATKY

Zkratky použité v tomto MP jsou uvedeny v samostatném dokumentu s názvem Seznam zkratk.

8 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 - Kontrolní list pro kontrolu Red Flags – vzorové otázky